



El Puig

Guardiola de Berguedà

Ubicació

Comarca:	Berguedà
Lloc/Adreça:	Al nucli de Broca damunt de Cal Cosí i Cal Vilalta
Emplaçament	Damunt de cal cosí i cal vilalta a 200 mts seguint el torrent de Brocà per un sender al sud.
Alçada:	1011,5
Coordenades:	
Latitud:	42.25301
Longitud:	1.89453
UTM Est (X):	408811
UTM Nord (Y):	4678460

Classificació

Número de fitxa	08099-60
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Jaciment arqueològic
Estil / època:	Medieval Popular
Estat de conservació	Dolent
Notes de conservació:	Està cobert de vegetació i runa.
Protecció	Inexistent
Accés	Fàcil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	08098A00500048
Autoria de la fitxa	Pere Cascante i Torrella
Data de registre de la fitxa:	dt., 08/08/2017 - 02:00

Descripció

La denominada casa del Puig està situada a uns 200 mts al nord de Cal Vilalta i Cal Cosí. Es tracta de les ruïnes disseminades d'un mas d'origen medieval. Es tracta de les restes d'una estructura orientada a sud, que aprofita el pendent del terreny natural i també algunes llenques de la roca natural per assentar-hi les parets de tancament de la casa. Té una planta més aviat quadrangular amb mur d'uns 60 cm d'ample de pedra mal treballada i escairada, unides amb argamassa de calç i argila i disposada en filades més aviat aleatòries. Encara s'endevinen algunes parts en pedra picada que podríem mostrar algunes de les seves arestes o cantonades.

Observacions:

El conjunt està cobert de vegetació i resulta difícil poder interpretar la planta i dimensions d'aquesta antiga construcció.

Història

La documentació més antiga ens vincula directament amb la vallis "hucharanensis" i amb alguns dels masos, terres i vinyes que es donen com a alou al monestir de Sant Llorenç prop Bagà. Les cases de la vall de Brocà "vallis Huchrenanesis" o "Bucarannesis" apareixen esmentades des de molt antic i sobretot en l'acta de consagració del monestir de Sant Llorenç i la veïna parròquia de Sant Miquel de Sant Llorenç. Segons Bolòs i Pagès aquesta vall no sols incorporava la vall del Bastareny "rivo Bastanside" sinó que s'estenia a l'est incorporant també part de la vall de Lillet amb les zones de Gavarrós i Pardinella i a l'oest amb les zones de Gréixer i al sud fins a la riera de Saldes o riu d'Eina amb els vilatges de Les Llenes. La documentació del monestir (docs ACA monacals d'hisenda. Vol 801, 100 r) segons Bolòs esmenta la donació d'una vinya prop de Sant Martí de Brocà i sota el vilar "d'Osorneu". Aquest vilar de difícil identificació o bé es podria relacionar amb aquest mas o bé amb la zona de Rotllant. Aquest vilar "d'Osorneu" torna a aparèixer en un altre document. Aquesta vegada dins el mateix volum 801 i pàg 954. (ACA monacals d'Hisenda. Vol. 801, 954) on comenta que un tal Guifré dona a Sant Llorenç. Una peça de terra i dues vinyes amb llurs arbres a la vall de Brocà i al vilar d'Osorneu al lloc de Del apart i Derano. No sabem doncs on seria aquest mas ni aquesta vinya tot i que hom creu que serien al lloc esmentat. Documentació posterior pertanyent a la vila de Bagà i les seves baronies no ens esmenta en cap moment aquest lloc, donant a entendre que o bé hauria canviat la seva denominació o tanmateix hauria desaparegut. Sembla que l'abandó d'aquest mas i molts altres que hem pogut documentar en aquest treball es produí al llarg de la baixa edat mitjana arran de la crisi baix medieval. Serra i Vilaró en la seva obra de les "Baronies de Pinós i Mataplana" esmenta el topònim del "Puig" en un document de 1198 relacionat amb els Vila corba i no vinculat a la parròquia de Sant Martí del Puig de l'obaga (Gisclareny). En aquesta referència Guillem de Vila corba i la seva muller Ermes senda empenyoren a Santa Maria de Lillet, els censos, honors usatges que posseeixen de "la villa de Puig" que és parròquia de St Pere de d'Odceie". No queda clar a quina parròquia es refereix però podria donar-se la possibilitat que fos al lloc sobre dit atès que els Vila Corba posseïen bona part del feu de Brocà. En els documents més tardans com ara el cadastre de Brocà i posteriors esmenta la casa del "puig" i la casa de cal Ponet al cuartel este posant en dubte si és realment aquesta casa o és "Cal Cosí".

Bibliografia

BOLÓS MASCLANS;J; PAGÈS,M. (1996). El monestir de Sant Llorenç prop Bagà. Artestudi. SERRA i VILARÓ, J (1987). Baronies de Pinós i Mataplana. Investigació als seus arxius. Vol I p.489. AMGB. Cadastre de Brocà 1756. AMGB. Full solt. Enumeració de les cases de Brocà



